

Eva Garangou, 7 d'agost del 2025, Torroella de Montgrí

L'HOME DEL SAC: LA FIBLADA DEL NO-RES

Tard o d'hora, experimentem en la vida la fiblada del no-res. A vegades es sent com un llampec fred que ens enrampa i ens travessa de cap a peus i d'altres es manifesta com aigua silenciosa que ens va ofegant sense que ens n'adonem. Quan el no-res es presenta, sols podem acollir-lo, altrament, no podríem anar gaire lluny de nosaltres mateixos.

Per acollir aquest no-res que ens ve a trobar primer l'hem d'entendre, fet que no és senzill. La dificultat principal per aproximar-nos-hi rau en la seva indefinició, en la seva intangibilitat. Les nostres vides es paralitzen, l'element que les distorsiona s'esmuny i la manca de sentit emergeix.

Davant del fenomen del no-res, trobem, per un costat, l'aproximació filosòfica. Des de la postmodernitat, la perplexitat i l'absurd han passat a ocupar un lloc central de la condició humana i són múltiples i diversos els filòsofs que s'han aproximat a la seva comprensió. Tanmateix, el relat filosòfic és un tipus de constructe no apte per a tots els públics. El nivell d'exigència dels termes i la necessitat de conèixer cosmovisions epistemològiques i ontològiques ho dificulta enormement. Per altra banda, l'autoajuda, des de la seva talaia pretesament salvífica, sol quedar-se a la superfície de fenòmens complexos i omniabarcants i, per comprendre el no-res, es fa manifestament insuficient.

En aquest sentit i amb aquesta finalitat, el llibre *L'home del sac. Arquetip modern del no-res* és un encert, tant per la creativitat de l'autor en la manera d'aproximar-se al fenomen com pels fruits que en podem extreure els lectors. La filosofia, en el relat de Bardera, obre volgudament les portes a la intel·ligibilitat per esdevenir carn i aliment nutritiu,- no casualment Ortega y

Gasset és un dels filòsofs de capçalera de l'autor-, vet aquí un primer encert. Pel que fa la manera d'abordar el no-res, Bardera poua en la visió arquetípica de Carl Gustav Jung per extreure'n una imatge antropomòrfica, l'home del sac, amb la qual ens és possible establir-hi una relació, vet aquí el segon encert.

Així doncs, el nucli central del llibre el conforma l'aproximació arquetípica a l'home del sac, personatge -com el no-res-, fugisser, enigmàtic i altament pertorbador. Bardera ens recorda que, de petits, quan emergia en nosaltres aquest ésser inquietant, trobàvem en ell - i gràcies a ell-, un topall útil on projectar tots els aspectes paorosos de la nostra interioritat. En el trànsit cap a la maduresa, deixem enrere els personatges que un dia varen donar forma al nostre món interior. Aquesta pèrdua no suposa només acomiadar la infància, sinó deixar també enrere una eina de vinculació amb el nostre ésser emocional. Quan d'adults les emocions, desposseïdes tant d'imatges com d'un llenguatge on acollir-se, no troben canals catàrtics per resoldre's ens aboquen a estats de confusió que no sabem habitar, com passa amb l'experiència del no-res.

En l'aproximació arquetípica al no-res, Bardera fa un pas més enllà a partir d'un element constitutiu de l'home del sac: el sac que tragina. És a partir d'aquest objecte que l'autor matisa i categoritza les diferents textures que pot prendre el no-res: finitud, incertesa o desassossec. Sense voler desvetllar el secret que guarda cada sac, podem avançar que el lector hi trobarà una mirada útil i reveladora per travessar els embats del no-res, uns embats consubstancials al natural procés d'individuació que requereix qualsevol biografia.

Acompanyant el nucli central del llibre, trobem a l'inici de l'obra una aproximació a la cosmovisió arquetípica junguiana amb un regal preliminar: l'anàlisi del personatge d'en Patufet des d'aquesta òptica que ens prepara pel plat central del treball. Seguidament del cos central de l'assaig, el llibre clou amb un seguit de crítiques literàries on la visió arquetípica hi juga un rol destacat. Un altre exemple aplicat, fet carn, del nucli teòric junguà. Tot plegat encapçalat per

un pròleg lúcid de Cristina Masanés que disposa el lector pel banquet que té entre mans.

Aquest llibre, que compta ja amb deu anys des de la seva publicació, posa de manifest la seva vigència atemporal. Amb una trajectòria de més de quinze anys, Damià Bardera va consolidant la seva veu coral amb vocació d'autor total. Si bé l'assaig i la narrativa literària en format conte són els terrenys que més encavalca, no li han faltat incursions reeixides en forma de poesia; *El penúltim vòmit*, teatre; *S'obre el teló*, novel•la; *Viladelsac*, o assaig memorialístic, *Cal Ratoliu*. Enguany, el llibre de no-ficció *Incompetències bàsiques* ha liderat vendes i ha generat un debat molt necessari que segueix viu.

El desplegament de l'obra de Damià Bardera poc a poc va agafant forma de conjunt. Els elements consubstancials que la integren, i que són presents en cada obra, van essent cada cop més manifestos a mesura que el corpus de les seves publicacions ha anat agafant el cos. Si bé és cert que amb una mà escriu amb una destal ensangrentada, amb l'altra ens ofereix generosament antídots per escrit que enquadren la realitat, la sacsegen però també guareixen, - no sense abans haver furgat tot allò que calia redimir-. Caldrà seguir-lo de prop, el mosaic Bardera que es va conformant promet.